

Asia: VN/7187/2026

Lausuntopyyntö Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi

1. Yleiset kommentit Oikeuspalveluviraston ehdotuksista

Kommentit

Sotkamon kunta edellyttää, että oikeusapu-, edunvalvonta- sekä talous- ja velkaneuvontapalvelujen saatavuus turvataan aidosti yhdenvertaisesti myös pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen kunnissa. Pelkät kirjaukset saavutettavuudesta eivät riitä, vaan palvelujen on oltava tosiasiallisesti saavutettavissa.

Sotkamon kunta katsoo yksiselitteisesti, että Oikeuspalveluviraston toimipaikkaverkon muutokset eivät saa johtaa palvelujen heikentymiseen Sotkamossa tai sen lähialueilla. Kunta pitää ongelmallisena näkemystä, jonka mukaan asetuksen mukaisilta toimipaikoilta ei tarvitsisi saada kaikkia palveluja. Tällainen linja murentaa palvelujen yhdenvertaisuuden ja lisää alueellista eriarvoisuutta.

Sotkamon kunnan näkemyksen mukaan ainoa oikea tapa turvata palvelujen saatavuus on pysyvä fyysinen toimipaikka Sotkamossa. Vaikka kaikkia palveluita ei tällä hetkellä ole joka päivä saatavilla, vakiintunut sijainti ja palvelun tarjonta-aika ovat toimiva malli.

On tunnistettava, että palvelujen käyttäjissä on merkittävä joukko henkilöitä, joiden asiointikyky, terveydentila, taloudellinen tilanne tai digitaaliset valmiudet ovat puutteelliset tai heikentyneet. Näiden asiakkaiden näkökulmasta palvelujen keskittäminen tai siirtäminen ensisijaisesti sähköiseksi on käytännössä palvelujen saatavuuden kaventamista. Sotkamon kunta korostaa, että digitaalinen asiointi ei voi korvata henkilökohtaista palvelua, vaan ainoastaan täydentää sitä.

Sotkamon kunta edellyttää, että palvelujen järjestämismalli kuvataan jatkovalmistelussa täsmällisesti ja sitovasti. Epämääräiset kirjaukset palvelujen "järjestämisestä" korvaavalla tavalla eivät riitä, jos

samalla jätetään avoimeksi, missä ja miten palvelut todellisuudessa tuotetaan. Mikäli Sotkamaa ei sisällytetä asetuksen mukaiseen toimipaikkaverkkoon, vaarana on palvelujen saatavuuden heikkeneminen, epävarmuus palvelujen jatkuvuudesta sekä epäselvyys vastuunjaosta.

Saavutettavuutta arvioitaessa on huomioitava tosiasialliset olosuhteet: pitkät etäisyydet, rajallinen julkinen liikenne, ikääntyvä väestö sekä kasvava tarve henkilökohtaiseen palveluun. Näiden tekijöiden sivuuttaminen päätöksenteossa on vakava virhe ja osoittaa puutteellista ymmärrystä harvaan asuttujen alueiden erityisolosuhteista.

Sotkamon kunta pitää välttämättömänä, että oikeusministeriö ja Oikeuspalveluvirasto varmistavat ennen päätösten toimeenpanoa, ettei suunniteltu organisaatio- ja toimipaikkaverkon muutos johda palvelujen tosiasialliseen heikentymiseen. Pelkkä lupaus seurannasta ei riitä, vaan vaikutukset on arvioitava ennakkoon ja riskit ehkäistävä.

Sotkamon kunta korostaa, että valtion palveluverkkoa tulee tarkastella kokonaisuutena. Erilliset, alueellisesti heikentävät ratkaisut eivät ole hyväksyttäviä. Ne rapauttavat paitsi palvelujen saavutettavuutta myös kansalaisten luottamusta julkiseen hallintoon kaikilla tasoilla.

2. Edunvalvontatoimistojen määrä, alueet ja nimet

Kommenttinne ehdotuksesta ja sen vaikutuksista

-

3. Talous- ja velkaneuvontatoimistojen määrä, alueet ja nimet

Kommenttinne ehdotuksesta ja sen vaikutuksista

-

4. Oikeusaputoimistojen määrä, alueet ja nimet

Kommenttinne ehdotuksesta ja sen vaikutuksista

-

5. Ehdotus johtavan talous- ja velkaneuvojan kelpoisuusvaatimuksesta

Kommenttinne ehdotuksesta ja sen vaikutuksista

-

6. Ehdotus viroista, joissa edellytetään erinomaista ruotsin kielen taitoa ja hyvää suomen kielen taitoa

Kommenttinne ehdotuksesta ja sen vaikutuksista

-

7. Edunvalvonnan sijaistoimistot

Kommenttinne ehdotuksesta ja sen vaikutuksista

-

8. Ehdotus toimipaikoista

Kommenttinne ehdotuksesta ja sen vaikutuksista

-

Kilpeläinen Mika
Sotkamon kunta

Hilonen Nina
Sotkamon kunta - Sotkamon kunnanhallitus